

Řešení celkového konceptu uličních prostor v obci Polepy

C. Textová část

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

Polepy u Kolína - zastavěné území
katastrální území: Polepy u Kolína, 725170

INVESTOR

Obec Polepy u Kolína
Polepy 131
280 02

GENERÁLNÍ PROJEKTANT

Ing. arch. Tomáš Beneš
IČ: 88195848
Ve struhách 969/13, 160 00 Praha 6

PROFESE

Příroda a krajina:

Ing. Andrea Junková
Konětopská 228/34, 277 32 Čečelice

Doprava:

Dopravně inženýrská kancelář, s.r.o.
Jan Kašpar, DiS.
5. května 1109/63, 140 00 Praha 4

Vodní hospodářství:

VHRoušar, s.r.o.
Ing. Ladislav Roušar, Ph.D.
Rybitví 294, 533 54 Rybitví

Obsah:

1. Celková koncepce úprav
2. Příroda a krajina
3. Dopravní řešení
4. Technická infrastruktura a nakládání s dešťovými vodami

1. Celková koncepce úprav

Hlavním směrem návrhu je transformace uličních profilů do soudobé podoby zklidněných, členitějších a pobytově příjemnějších prostor, kde je kladen větší důraz na pěší složku dopravy. V ulicích jsou navrženy zklidňující prvky ve formě úseků zúžených do jednoho pruhu při zachování obousměrného režimu. Řidič tak v této části musí počkat průjezdu protijedoucího vozidla. V místě některých křižovatek je vozovka zvýšena do úrovně chodníku a ten je pak od ní oddělen nízkými sloupky, což je také běžně používané řešení v ulicích s rychlostním režimem zóny 30, kde je rychlost omezena na 30 km/h.

Skrze řešené území prochází dvě hlavní trasy, na které se váží důležitější části veřejných prostranství, především v místech rozšíření uličních profilů. První trasa vede ulicemi Severní, V Řadovkách, Dlouhá a Pašinecká. Tato spojnice navazujících tras do krajiny a do Kolína se rozšiřuje v jihovýchodní části ulice Severní, kde je navržena parková plocha (1.45) dle platného územního plánu (ÚP). Tato plocha bude podrobněji řešena až v rámci rozšíření obce do navazujících rozvojových ploch vymezených v ÚP. V ulici V Řadovkách je stávající trojúhelníkový parčík (1.3). Zklidněním této ulice převedením do režimu obytné zóny a zúžením dopravního prostoru je parčík pocitově propojen s květinami osázeným svahem na začátku ulice Dlouhá. Další významnější veřejné prostranství je pak v této trase na opačném konci obce v křižovatce ulic Zahradní a Pašinecká (1.1). Zde je stávající volná plocha jemně domodelována tak, aby vznikla rovná plocha lemovaná vysvahovaným okrajem.

Druhá významná trasa vede starou částí Polep, ulicí Sportovní. S první trasou je propojena u trojúhelníkového parčíku v ulici V Řadovkách, dále pokračuje dolů, směrem ke stadionu. Nad stadionem je ulice Sportovní rozšířena (1.5). Zde je ale kvůli poměrně prudkému svahu navrženo pouze osázení stromy, plocha nemá potenciál významnějšího veřejného prostranství. Naopak důležitý je rozšířený prostor u Polepky (1.2) v místě, kde mezi ulicemi Sportovní a Potoční není zástavba. Zde je mimo jiné navrženo rozšíření koryta vodoteče a možnost kontaktu s vodou. Na uvedené trase navazují další propojky do krajiny, celková síť je znázorněna na výkresu D2.

Návrh urbanisticko-krajinných struktur se zaměřuje na vytvoření veřejných ploch, které v obci chybí, a jež mají poskytnout prostor pro shromažďování, setkávání a rekreaci. Plochy spíše urbánního charakteru jsou navrženy v obecní zástavbě, plochy zeleně a krajinné struktury jsou navrženy v kontaktu s přirozenou zelení a na rozhraní obce a krajiny. Plochy jsou propojeny sítí cest, na kterých se nacházejí odpočinková zastaveníčka, aby průchod obcí byl příjemným zážitkem. Navržené prostory jsou zaměřeny jak na širokou veřejnost, tak na jednotlivé individuální potřeby všech sociálních skupin obyvatel obce.

1.1 ZELENÝ AMFITEÁTR

Křižovatka ulic Zahradní a Pašinecká je navržena jako „zelený amfiteátr“. Jedná se o terénně zpřístupněný intenzivně udržovaný krajinářský veřejný prostor. Lze zde kombinovat intenzivní trávnik na rovných a louky na svažitéch plochách. Na terénních lavicích na trávnik jsou pak doplněno sezení

ideálně v podobě masivních dřevěných lavic. Místo může být využito pro sezónní komorní kulturní akce či shromáždění pod širým nebem. Má ale spíše lokální charakter.

1.2 BŘEH POLEPKY

Otevření levého břehu Polepky a jeho zpřístupnění k pobytu dává nové možnosti pro využití vodního toku v obci. Částečně je také zpřírodněno koryto vodního toku (posezení u vody a schůdky k vodě) a plochy jsou doplněny cestami a novými dřevinami. Rozšíření koryta je řešeno terénním obloukem, který pomůže vytvořit pozvolný břeh. V horní části břehu je mimo mlat doplněn trávník s rastrem širokých dlaždic, jakožto jeho zpřístupnění a pozvolný přechod mezi mlatem a přírodní částí břehu., kam je možné rozmístit sedací mobiliář. Je možné kombinovat zde intenzivní a bylinný trávník. Jsou zde navrženy také clonící vegetace a nové stromy.

1.3 HŘIŠTĚ V DLOUHÉ

Ke stávajícímu hřišti v ulici Dlouhá jsou doplněny přírodní herní prvky a pobytový mobiliář. Plocha je vyčištěna od části nežádoucí stávající vegetace. Navržena je výsadba nových stromů.

1.4 VČELNICE

Rozšíření ulice Severní do krajiny je navrženo jako včelnice. Představou je vytvoření extenzivního ovocného sadu s včelíny, které mohou být jak obecní, tak případně k pronájmu. Plochu by mohly doplnit ukázkové květnaté louky či letničkové výsevy s medonosnou funkcí. Záměrem je vytvořit místo pro pobyt a rekreaci a pomoci lokální diverzitě krajiny a životu živočichů (tedy především hmyzu) v ní. Zároveň je takto zajímavě využitý hůře přístupný svah v obci, který by se měl stát součástí zelené infrastruktury a parkovým prostorem obce.

1.5 OKRASNÝ SAD

Hůře přístupné svažité místo v ulici Sportovní je řešeno jako ovocný svah. Řešení reaguje na návaznost plochy na územní rezervu pod ní, kde by do budoucna měla vzniknout nové obecní zástavba. V souvislosti s nutností řešení této plochy a zároveň potřeby zachování soukromí nových zahrad zde byla řešena pouze okrasná vegetace. Svah by měl být vyčištěn od náletové vegetace a volně rostlých křovin a doplněna by měla být výsadba okrasných ovocných dřevin.

1.6 HŘIŠTĚ U ZAHRÁDKÁŘŮ

V proluce mezi obecní zástavbou a zahrádkářskou kolonií na jihozápadě je navrženo nové dětské hřiště. Jedná se o dětské hřiště přírodního charakteru s travnatými kopečky na sáňkování, vyplétanými vrbovými domečky, velkou houpačkou a posezením. Hřiště je doplněno výsadbou nových stromů.

1.7 VINICE

Podél severozápadní hrany zahrádkářské kolonie je navržen veřejný sad a vinice. Místo může sloužit jak pro obecní či komunitní akce v přírodě, tak zde mohou být pořádány také naučné školní akce. Do plochy je možné umístit k tomuto účelu navrženou a vybavenou stavbu otevřeného charakteru.

1.8 ULIČNÍ ZASTAVENÍČKA

Zajímavým zpestřením uličních prostorů obce Polepy jsou „uliční zastaveníčka“. Jedná se o zvýrazněná rozšíření nových uličních vegetačních ploch, která jsou doplněna pobytovým mobiliářem. Vegetace může být okrasná (trvalko-travninné výsadby) nebo s vsakovací funkcí (hygrofilní vegetace). V některých případech mohou být doplněny také dřeviny. Zastaveníčka mají zpestřit nyní jednotvárný profil ulic, které jsou i poměrně dlouhé. Zastaveníčka ulice více rozčlení, nabídnou možnost odpočinku a vnesou do obce po „drobečkách“ roztroušený aktuálně chybějící veřejný prostor.

Mimo těch osm jasně definovaných míst k úpravám jsou po obci dále vytipována místa pro doplnění laviček a posezení nebo místo u autobusového obratiště k umístění dřevěné paluby a altánku, tak aby do prostoru byla zakomponovaná stávající vzrostlá lípa.

2. Příroda a krajina

Návrh zeleně veřejných prostorů obce Polepy využívá přirozené kostry stávající zeleně, navazuje na ni a posiluje ji přirozenými, tradičními a ekologickými strukturami jako jsou aleje, krajinářské skupiny dřevin, louky, sady nebo vinice. Tato nosná struktura je následně doplněna soudobými technologickými vegetačními prvky v podobě zasakovacích ploch pro srážkovou vodu a extenzivních výsadeb.

ALEJE/ Jsou v návrhu používány na poměrně krátkých úsecích například v ulicích Potoční či Sportovní. V řešeném území je kontinuita alejí znemožněna většinou podzemním vedením inženýrských sítí či nedostatkem prostoru v ulicích. Jsou proto používány v liniových prostorech s dostatkem zeleně na rostlém terénu a povětšinou jsou aleje pouze doplňovány. Aleje prostor uvozují, lemují a dodávají mu spád. Důležité jsou pro mikroklima a zachytávání prachu ze silničního provozu. Doporučeny jsou středně vzrůstné druhy (do 10-15 m výšky) s kompaktní korunou a zajímavým jarním či podzimním okrasným efektem. Pro doplňování by měly být používány stejné druhy dle dané doplňované aleje, případně domácí druhy dřevin dle přirozené potenciální vegetace.

KRAJINÁŘSKÉ SKUPINY DŘEVIN/ Jsou navrženy buď jako více četné nepravidelné, a nebo jako symetrické dvojice dřevin. Dvojice dřevin u ústí ulic Růžová a Zelená směrem do krajiny mají jasně vytvořit jejich závěr a pomyslné „point de vue“ - tedy místo na ose poutající pohled. Dále jsou pak mnohačetné nepravidelné skupiny a linie dřevin používány jako ohraničení mezi obcí a krajinou, tedy jakýsi „živý plot“ obce, který vytváří pomyslnou hranici zástavby, ale také plynulý přechod mezi intravilánem a extravilánem. Doporučeno je používat domácí druhy dřevin velikostně a výskytem odpovídající zvolenému prostoru (stromy a keře).

LOUKA A TRÁVNÍKY/ V celé obci je navržena řada zatravněných ploch, přičemž je možné využívat buďto klasické parkové směsi trávníků, kde je třeba zajistit vhodnou intenzivní údržbu; nebo je možné použít bylinné travníky, kde je poměr dvouděložných rostlin vyšší než jednoděložných, a tedy travník je odolnější vůči suchu, a nebo je možné založit květnaté travníky či louky. Ty jsou vhodné především

na hůře dostupných místech, kde je žádoucí okrasný efekt a zvýšení přírodní rozmanitosti. Klasické trávníky vyžadují intenzivní péči, ale snesou také vyšší pobytovou zátěž, jsou tedy vhodné především tam, kde je předpokládán zvýšený pohyb osob. Bylinné trávníky jsou méně náročné na údržbu (především zálivku), ale jsou také mnohem méně odolné vůči sešlapu, a proto jsou doporučeny k využití jako pozadí trávníků klasických nebo na místech s nízkým provozem peších, kde je žádoucí nízké sečení. Louky jsou pak ideální do svahů, na větší plochy bez provozu, kde nevedí dlouhý interval kosení.

SADY/ V rámci návrhu jsou vytipovány dvě rozlehlejší plochy vhodné pro založení nových obecních sadů. Jedná se o plochu nazvanou Včelnice a dále plochu nazvanou Vinice. Včelnice je založena na nepravidelných skupinách dřevin, které by měly mít v první řadě medonosný charakter. Užitková funkce je zde druhořadá a může či nemusí být využita. Sady ve Vinici jsou pravidelné a je zde předpokládáno využití ovocných dřevin. Dřeviny mohou být kombinované plodící i neplodící.

VINICE/ V návrhu je jako zajímavost navržena malá vinice na jednom z jihozápadních svahu v obci. Má spíše výukový charakter. Je zde tedy doporučeno kombinování více druhů révy vinné, a to spíše odrůdy do vyšších poloh.

ZASAKOVACÍ PLOCHY/ K zasakování jsou v projektu využívány rozličné plochy zeleně. Mohou to být trávníky, výsadby či speciálně vytvořené příkopy a brázdy. Na tuto funkci je vždy třeba ohleduplně vybrat zvolený rostlinný materiál dle typu porostu a plochy. V některých případech mohou být vysazeny také stromy, které dobře snášejí částečné zamokření (lužní druhy).

EXTENZIVNÍ VÝSADBY/ V návrhu je počítáno s využitím extenzivních výsadeb do štěrku, a to především na reprezentativnějších plochách, kde není žádoucí provoz či v krátkých ulicích s vyšší údržbou. Směsi rostlin do záhonů musí být vybrány dle míry oslunění a správného poměru vitality a okrasného efektu. Doporučeno je vybírat směsi osvědčené. Jako mulč může být využit vápencový štěrk, recyklát, lávový mulč aj.

Obecně je doporučeno volit výběr dřevin a rostlin směrem do středu obce středně vzrůstné druhy (do 10-15 m) s kompaktnější korunou a vyšší okrasnou funkcí, a naopak do krajiny druhy středně a více vzrůstné s medonosnou nebo vyšší ekologickou hodnotou. Vhodné druhy jsou například přírodní čisté druhy a kultivary dřevin dle lokální zmapované potenciální přirozené vegetace (viz Analytické část - Černýšová dubohabřina). Jedná se například o čistý druh a kompaktní kultivary habru (*Carpinus betulus*), čistý druh a kompaktnější méně vzrůstné kultivary lip (*Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos*), čistý druh a kompaktní či sloupovité kultivary dubu letního (*Quercus robur*), čistý druh a kompaktní nedeformované kultivary jasanu (*Fraxinus excelsior*) nebo čistý druh či kompaktní středně vzrůstné zelenolisté kultivary javorů (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanooides*) nebo čistý druh či neplodící kultivary třešně (*Prunus avium*). Tento přírodě blízký výběr dřevin může být dále doplněn dalšími zelenolistými druhy ovocných dřevin (*Malus*, *Prunus*, *Pyrus*), barvicími druhy javorů (*Acer rubrum*, *Acer campestre*), případně okrasnými břízami (*Betula utilis*), ořešáky (*Juglans regia*) či tureckými lískami (*Corylus colurna*).

3. Dopravní řešení

Je navržen nový systém rychlostních režimů, který odpovídá charakteru jednotlivých ulic. V nezkidněném režimu 50 km/h je ponechána pouze silnice III/12550 (ulice Masarykova). Zbytek ulic na území obce je zklidněn do režimu zóny 30 (30 km/h), nebo obytné zóny (20 km/h). Tomu odpovídá i podoba uličních profilů, kde jsou navržena zúžená místa. Nově jsou také vyznačena parkovací stání, kde je možné parkovat přímo v uličním profilu, jinde parkování možné není a je nutné parkovat na stavebních pozemcích.

4. Technická infrastruktura

V rámci návrhu je kladen důraz na minimalizaci zásahů do stávajících sítí technické infrastruktury. Přeložky budou navrženy v navazujících stupních PD dle aktuálních dat správců sítí. Polohy sítí zobrazené v analytické části jsou

V rámci koncepce nakládání s dešťovými vodami je navržen systém částečného zadržení vod v uličních profilech a přepadu do stávající rekonstruované dešťové kanalizace. Kompletní zasakování v ulicích bez odvodu do kanalizace není možné nebo by bylo velmi nákladné z důvodu špatných vsakovacích podmínek a poměrně úzkých uličních profilů. Vsakovací podmínky byly prověřeny hydrogeologickou rešerší, která poskytuje přibližný podklad. V navazujících stupních projektové dokumentace bude nutné provést vsakovací zkoušky, které mohou ukázat na lepší podmínky, než předpokládá rešerše. Přesto je ale nutné předpokládat možnost vsakování pouze menší části celkového objemu dešťových vod. Koncepce proto počítá spíše s retencí v systému malých průlehů přímo v uličních profilech. Tím dojde ke zpomalení odtoku vod, což je také z hlediska soudobých požadavků na nakládání s dešťovými vodami správné.